

কল (Banana) :

মুচা (Musa) প্রজাতিৰ ঘাঁহ জাতীয় ফুল ফুলা কল এবিধ খাবৰ বাবে উপযুক্ত বসাল ফল। কিছুমান দেশত কল কেৱল বান্ধিহে খায়। ইয়াৰ আকাৰ বিভিন্ন ধৰণৰ লগতে বঙওঁ। কল হ'ল দীঘলীয়া আকৃতিৰ বাকলি থকা কেচা অৱস্থাত সেউজীয়া ৰঙৰ ফল। পকিলে ইয়াক বিভিন্ন ৰঙত পোৱা যায়, যেনে- হালধীয়া, ৰঙা, কজলা আৰু বাদামী। এই কলটো গছডালত ঠোক লাগি ওলমি থাকে। কল দুটা বনৰীয়া প্রজাতিৰ পৰা অহা - মুচা একুমিনাটা (Musa Acuminata) আৰু মুচা বালবিচেয়না (Musa Balbisiana)। কলৰ বৈজ্ঞানিক নাম হ'ল মুচা একুমিনাটা (Musa Acuminata) ইয়াৰ বিভিন্ন ধৰণৰ হাইব্ৰীড প্রজাতিও পোৱা যায়। মুচা প্রজাতিটো অষ্ট্ৰেলিয়া আৰু ইণ্ডো-মালেচিয়াৰ পৰা অহা। ই প্ৰায় ১০৭ দেশত প্ৰচলিত আছিল আৰু ইয়াৰ পৰা তৈয়াৰ কৰিছিল আহ জাতীয় সামগ্ৰী, কলৰ মদ, কলৰ বিয়েৰ আৰু আলংকাৰিক উদ্ভিদ।

গোটেই পৃথিৱীজুৰি "Bananas" কল আৰু "Plantains কল" মাজত কোনো পাৰ্থক্য নাই। প্ৰায় বিলাক বিদেশীয় দেশত কল এবিধ কোমল মিঠা ফল হিচাপে পৰিচিত। ইয়াৰ গছ আৰু ফলৰ নামটো কল বুলি জনাজাত যিটোৱে ফল-উৎপাদন কৰে। অৰ্থনৈতিক ভাবেও কল পৃথিৱী বিখ্যাত।

কলৰ বিভিন্ন জাত : চুটি জাত : জাহাজী কল

মধ্যমীয়া ওখ জাত : চেনীচম্পা মালভোগ বৰজাহাজী

ওখ জাত : পুৰাকল (কাচকল) মনোহৰ জাতি ভীমকল

মাটি : নলী-নাদৰ উপযুক্ত ব্যৱস্থা থকা গুৰুগুৰীয়া পলসুৰা মাটি কলৰ বাবে উপোগী। য'ত বাসায়নিক গুণাগুণ উপযুক্ত ভাৱে থাকে।

ৰোপন : কল সাধাৰণতে গাত কৰি ৰোৱা হয়। দুটাকৈ কল পুলি ৰুবৰ বাবে প্ৰায় ১.৮ মিঃ X ১.৮ মিঃ দূৰত্বত ৰুব লাগে। জাহাজী কল এনেকৈ ৰুলে ইয়াৰ উৎ পাদন বহুত বৃদ্ধিপায়।

বেছিকৈ কল ৰোৱা ঠাইত প্ৰতিটো গা প্ৰায় ২ মিঃ X ৩ মিঃ দূৰত্বত ৰুব লাগে। কলপুলি ৰোৱাৰ পিছত গাতটো মাৰোতে ১৮ কেজি এফ. ওৱাই. এম (FYM) ৰ লগতে গুৰুগুৰীয়া মাটিৰে গাতটো মাৰি দিব লাগে। গাতটো প্ৰায় ৩০ ছেঃমিঃ বহল হ'ব লাগে।

কলপুলি লালন-পালনঃ ডাল স্বাস্থ্যৱান পুলি ৰোপন কৰিব লাগে। যদি পুলিটোত কিবা বেমাৰে আক্ৰমণ কৰে ধাৰ থকা ছুৰীৰে ঠাইখিনি গাৰঁৰ দৰে কৰি কাটি দিব লাগে। ৰোৱাৰ পিছত প্ৰতিটো পুলিৰ প্ৰায় ৪০ গ্ৰামকৈ কাৰ্বোফুৰন গ্ৰানুলচ দিব লাগে। ০.১% মালাথিয়ন কল পুলিত ছটিয়াব লাগে। প্ৰতিটো থোকট প্ৰায় ৩০ মিঃ লিঃ মোনোক্ৰোটোফাচ ছটিয়াব লাগে, এইখিনি ছটিওৱাৰ পিছত ০.১% মালাথিয়ন কলগছ ডালৰ বিভিন্ন শাখা-প্ৰশাখা বিলাকত স্প্ৰে কৰিব লাগে। কলৰ থোকটো পৰাৰ পিছত থোকটো হয়তো মিহি সুতাৰ কাপোৰ নাইবা নীলা পলিথিনেৰে মেৰিয়াই দিব লাগে আৰু ৬০ দিনৰ পিছত ইয়াক গুচাই দিব লাগে।

কলগছ ডালক কিবা বেমাৰে আক্ৰমণ কৰিছে নেকি মনযোগ দিব লাগে। ভেকুৰ জাতীয় আক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ ডাইমোঠোট বা ফোচফামিডন (২৫ ডাল গছত প্ৰায় ৩ লিটাৰ) স্প্ৰে কৰাব লাগে। পাত বিলাকত ধৰা বিভিন্ন বেমাৰৰ আক্ৰমণ ৰোধ কৰিবলৈ ৩০ দিনৰ মূৰে-মূৰে ৪ বাৰ কাৰ্বেনডাজিম স্প্ৰে কৰাব লাগে।

কলৰ উন্নত পদ্ধতি :

কলৰ অৰ্থনীতিৰ লগত যথেষ্ট সম্পৰ্ক আছে। গতিকে নতুন খেতিয়ক বিলাকে কলৰ উৎপাদনত যথেষ্ট গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। ইয়াৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ উন্নত হাইব্ৰীড জাতৰ কল ৰোপন কৰে। হাইব্ৰীড জাতৰ কলে একেলগে দুটা পুলিৰ পোখা মেলে। ইয়াৰ এটা পুলিয়ে তৎক্ষণাত ফল দিয়ে আৰু আমটোৱে অলপ দেৰিকৈ ফল দিয়ে। হাইব্ৰীড জাতৰ পুলি উৎপাদন কৰিবলৈ বৈজ্ঞানিক সন্মুক বহুত পদ্ধতি অৱলম্বন কৰে যাতে ইয়াৰ পৰা যথেষ্ট পৰিমাণে কলৰ উৎপাদন বৃদ্ধি পায়।

কলৰ সংৰক্ষণ আৰু যাতায়ত :

কলৰ বজাৰত গোটেই পৃথিৱী জুৰি কলৰ আমদানি-ৰপ্তানি চলে। কল বহুদিনলৈ ভালে থাকিবলৈ একেবাৰে পুৰঠ হোৱাৰ আগতে কলথোক পাৰিব লাগে কাৰণ কল যদি গছতে পকি খায় ইয়াক অনা-নিয়া কৰিব নোৱাৰি। কল বহু দূৰলৈ নিবলৈ হ'লে ইয়াক বাতানুকুল পৰিৱেশত ভালদৰে নিব লাগিব তেতিয়াহে কল বিলাক ভালে থাকিব। ইথালিন ব্যৱহাৰ কৰি কল পকাৰ পাৰি আৰু ইয়াক প্ৰায় ১৩০ ছেলছিয়াছ উষ্ণতাত ৰাখিব লাগে। ঘৰতে পকা কল মাত্ৰ কেইদিন মানহে ৰাখিব পৰা যায়।

কাৰ্বন ডাই অক্সাইড আৰু ইথালিন ব্যৱহাৰ কৰি কল বহু দিনলৈ সংৰক্ষণ কৰিব পাৰি। কেৱল কলটো পেকিং কৰোতে যথেষ্ট গুৰুত্ব দিব লাগিব।

ভাৰতত বিভিন্ন ধৰণৰ কল ঘৰৰ ওচৰৰ বজাৰৰ পৰা ডাঙৰ বজাৰলৈ কল বিক্ৰী কৰা হয়। বহুতো সৰু খেতিয়কেও কলত উৎপাদনৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে অৰ্থনৈতিক ভাবে স্বাৱলম্বী হোৱাৰ বাবে।

কলৰ লগত যাতায়ত ব্যৱস্থা সম্পৰ্ক বহুত বেছি। কাৰণ বেলসেৱা, বিভিন্ন বাছ সেৱা আদিৰ যোগেদি কলৰ আদান প্ৰদান হয়।

বিভিন্ন পোক পৰুৱা, বেমাৰ আৰু প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ :

যেতিয়া কল বিলাক বিক্ৰীৰ বাবে পথিওৱা হয় কল বিলাক যাতে পোক-পৰুৱাই আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰে বিভিন্ন কীট-নাশক দৰব দিয়া হয়।

কলৰ গুৰিটো প্ৰায় শুকান, চাফ-চিকুন কৰি ৰাখিব লাগে যাতে কল গছত জেকা নালাগে। জেকা লাগিলে কেচুৰ দৰে বহুতো পোকে কল গছক আক্ৰমণ কৰে। বিভিন্ন পৰুৱা বিলাকেও কলৰ গছৰ আশ্ৰয় লয় কাৰণ ইয়াৰ ফলটো যিহেতু মিঠা ইহঁতে তাতে আশ্ৰয় লোৱাৰ সুবিধা কৰি লয়। গতিকে কলগুৰিবোৰ চাফ-চিকুনকৈ ৰাখিলে পোক-পৰুৱা আক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষা কৰিব পাৰি।

প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ বিলাকেও কলৰ অনিষ্ট সাধন কৰে। ডাঙৰ ধুমুহাই কল গছৰ যথেষ্ট ক্ষতিসাধন কৰে। কম পানীৰ ফলতো কলৰ বহুতো অনিষ্ট হয়। পশু বিলাকৰ আহাৰ হিচাপেও কলৰ যথেষ্ট ক্ষতিসাধন হয়।

কল গছত বিভিন্ন বেমাৰেও আক্ৰমণ কৰে। যেনে পানামা বেমাৰ (Panama), ব্লেক ছিগাটোকা (Black Sigatoka), বিভিন্ন বীজাণু, বিভিন্ন ভেঁকুৰ আদি লগতে বিছা আদিৰ দৰে পোকেও কলগছক আক্ৰমণ কৰে।

কলৰ পুষ্টিকাৰক মূল্য প্ৰতি ১০০ গ্ৰামত :

শক্তি	-	৩৭১ কে.জি.
কাৰ্বোহাইড্ৰেট	-	২২.৮৪ গ্ৰা.
শৰ্কৰা	-	১২.২৩
আহ	-	২.৬ গ্ৰাম
চৰ্বী	-	০.৩৩ গ্ৰাম
প্ৰটিন	-	১.০৯ গ্ৰাম

ভিটামিন :

থিয়ামাইন (বি১)	-	৩%
Thiamine (B১)	-	০.০৩১ মি.গ্ৰা.
ৰিবোফ্লেবিন (বি২)	-	৬%
Thiamine (B২)	-	০.০৭৩ মি.গ্ৰা.
নিয়াচিন (বি৩)	-	৪%
Nincin (B৩)	-	০.৬৬৫ মি.গ্ৰা.
পেনটোথেনিক এছিড (বি৫)	-	৭%
Pentothenic Acid (B৫)	-	০.৪ মি.গ্ৰা.
ভিটামিন (বি৬)	-	৩১%
Vitamin (B৬)	-	২০ মি.গ্ৰাম
কোলাইন	-	২%
Choline	-	৯.৪ মি.গ্ৰাম
ফোলেট (বি৯)	-	৫%
Folate (B৯)	-	২০. মি.গ্ৰা.

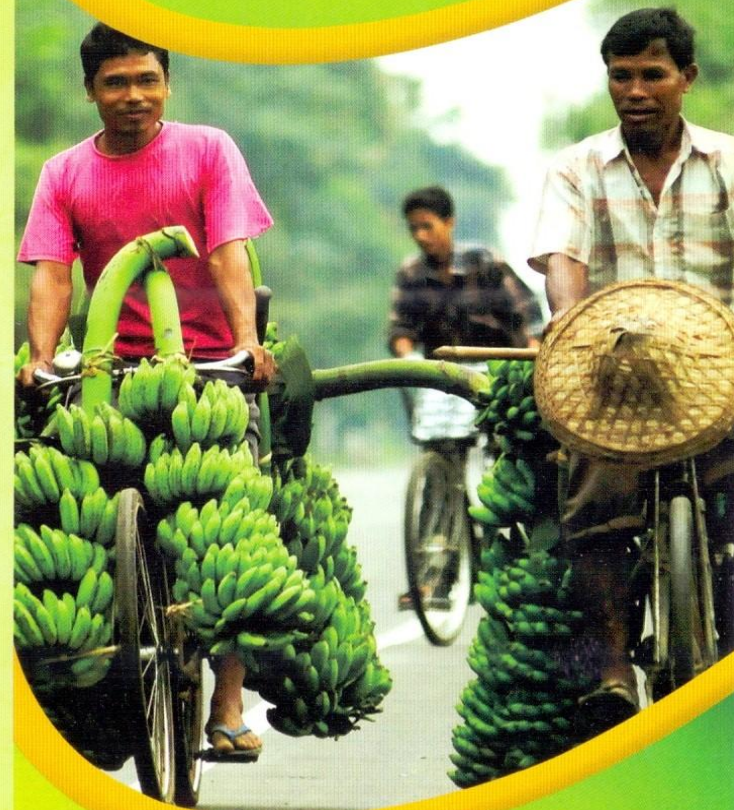
মিনাৰেলচ (Minerals)

আইৰণ	-	২%
		০.২৬ মি.গ্ৰাম
মেগনেছিয়াম	-	৮%
		২৯ মি.গ্ৰাম
মেংগানিচ	-	১৩%
		০.২৯ মি.গ্ৰাম
ফচফৰাচ	-	৩%
		২২ মি.গ্ৰাম
পটাচিয়াম	-	৮%
		৩৫৮ মি.গ্ৰামঃ
ছডিয়াম	-	০%
		১ মি.গ্ৰা.
জিংক	-	২%
		০.১৫ মি.গ্ৰাম
ফ্লৰাইড	-	২.২ মি.গ্ৰা.

প্ৰায় বিলাক ধৰ্মত কলৰ উপাদান যথেষ্ট। হিন্দু ধৰ্মত কল নহলে একো পূজা পাঠ কৰিব নোৱাৰি। বুদ্ধ ধৰ্মৰ কলৰ বহুত গুৰুত্ব আছে। মুঠতে কল এবিধ সুফল। পৃথিৱীৰ প্ৰায় বিলাক জীৱ-জন্তুৰ কল এবিধ প্ৰিয় ফল।

উদ্যান শস্য আৰু খাদ্য সংসাধন সঞ্চালকালয়ৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত
খানাপাৰা, গুৱাহাটী-২২

কল

Banana